

We willen allemaal graag werken met gemotiveerde leerlingen en studenten. We merken echter ook dat in deze tijd van corona-maatregelen en lockdowns, het soms moeilijker lijkt om leerlingen en studenten gemotiveerd te houden. Uit onderzoek van Meeter et al. (2021) blijkt ook dat de motivatie bij studenten is afgenomen gedurende een periode van volledig online onderwijs. Welke inzichten zijn er nu vanuit de literatuur die ons kunnen helpen om leerlingen en studenten (weer) gemotiveerd te krijgen in deze omstandigheden?

Allereerst: motivatie is dynamisch

We neigen er soms naar om naar motivatie te kijken als zijnde 'statisch'; een leerling of student is wel gemotiveerd of niet. We koppelen hier vaak ook de prestaties van de leerling of student aan; de resultaten vallen tegen *omdat* leerlingen of studenten niet gemotiveerd zijn. Leren kan echter om zeer uiteenlopende redenen lastig zijn, niet altijd gerelateerd aan motivatie. Daarnaast blijkt uit verschillende onderzoeken dat motivatie van dag tot dag kan verschillen (Bawagan, 2021).

Hoewel we voorheen motivatie vaak indeelden als 'intrinsiek' of 'extrinsiek', weten we inmiddels dat dit onderscheid niet zo zwart-wit is en dat [de indeling van motivatie complexer](#) is. Er wordt in deze indeling van Ryan & Deci (2000) nog steeds gesproken over intrinsieke en extrinsieke motivatie maar met name de extrinsieke motivatie wordt verder onderverdeeld. Deze verdeling wordt onder andere gebaseerd op in hoeverre de motivatie autonoom of gecontroleerd is. Hiermee wordt bedoeld in hoeverre de motivatie van een leerling of student voortkomt uit de lerende zelf (= autonoom) of vanuit een externe factor (= gecontroleerd).

Zo kan autonome, extrinsieke motivatie ook leiden tot betere prestaties (Miserandino, 1996) en diepgaand leren (Grolnick & Ryan, 1987). Het is dus zeker de moeite waard om ook deze vorm van extrinsieke, autonome motivatie te stimuleren in deze tijd.

Leerlingen en studenten motiveren: een aantal tips

Op basis van verschillen motivatietheorieën en onderzoeken naar invloeden op de motivatie van leerlingen en studenten, wordt hieronder een viertal praktische tips en inzichten geboden.

1. De basis: relatie.

Hoewel het een voor de hand liggend gegeven is, vergeten we het soms in de waan en drukte van de dag nog wel eens: échte aandacht voor de leerling of student. Het gevoel van leerlingen en studenten om erbij te horen, ook in [online](#) of hybride sessies is van grote invloed op de motivatie (Ryan & Deci, 2000). Uit onderzoek blijkt dat studenten die meer interactie hebben met hun studiegenoten en hun docenten, een hogere motivatie laten zien dan studenten die minder interactie hebben (Wentzel, 2017, Trollian et al., 2016).

Probeer ruimte in je lessen te maken voor dat praatje met die leerling of student waarvan je misschien wel weet dat deze zelf minder interactie opzoekt dan anderen. Vraag wat hij of zij in de vakantie heeft gedaan, maak een praatje over een nieuwe serie op Netflix of deel zelf iets over de

invulling van jouw vrije tijd. Ook interactie stimuleren tijdens de les kan zijn vruchten afwerpen. Bijvoorbeeld door de sterke maar laagdrempelige werkvorm '[denken-delen-uitwisselen](#)' in te zetten. Ook leerlingen of studenten erbij betrekken in een hybride les kan vrij eenvoudig door simpelweg te vragen of de camera aan kan.

2. Doe soms een stapje terug om succeservaring te realiseren

De uitval van lessen en ook het overstappen naar online lessen hebben vaak invloed op je planning. Je hebt minder tijd voor dezelfde stof en hebt het gevoel achter te lopen. Toch is het ook dan belangrijk om die leerling of student de succeservaring te laten beleven. Dit betekent soms een pas op de plaats maken of herhalen wat eerder aan bod is gekomen. Je kunt bijvoorbeeld ruimte maken voor een oefening of opdracht waarvan je weet dat een groot deel van de leerlingen of studenten deze succesvol kan uitvoeren. Ook het inzetten van [retrieval practice](#) kan een mooie optie zijn. Een voorbeeld van een werkvorm hierop gebaseerd is *Free Recall*. Hierbij vraag je leerlingen om zoveel mogelijk op te schrijven van wat ze nog weten over de leerstof van de vorige les.

Het effect van eerder behaalde successen op motivatie wordt groter naarmate je ouder wordt. Hoe ouder kinderen zijn, hoe groter de correlatie tussen eerder behaalde successen en motivatie (Bawagan, 2021).

3. Geef informerende beloningen

Hiermee wordt gerefereerd aan de [twee soorten beloningen](#) volgens Ryan en Deci (2000); controlerende en informerende beloningen. Controlerende beloningen zoals het stellen van deadlines, competitie druk of het dreigen met straf hebben een negatieve invloed op de intrinsieke motivatie (Deci, Koestner & Ryan, 2001).

Informerende beloningen daarentegen hebben een positieve invloed op de autonomie motivatie zoals eerder in dit artikel beschreven. Informerende beloningen geven informatie aan de leerling of student over wat deze al wel/niet kan of hoe je ergens beter in kunt worden. Een voorbeeld hiervan is het geven van feedback, dit kan individueel maar ook groepsgewijze feedback is hier een goed voorbeeld van. Zo kun je werken met (digitale) wisbordjes waarbij iedere leerling of student live antwoord geeft en jij als docent meteen kunt zien in hoeverre iets begrepen is. In [dit artikel](#) kun je hier nog meer werkvormen voor vinden.

4. Versterk het gevoel van competentie

Om leerlingen en studenten die soms worstelen met de stof te motiveren is het belangrijk ze het geloof te geven dat ze het kunnen (Pressley et al., 2003). Hoe meer de leerling of student denkt 'ik kan het goed', hoe beter deze het ook daadwerkelijk doet (Bawagan, 2021). Dit sluit aan bij de meta-studie die Hattie heeft gedaan waaruit naar voren komt dat *verwachtingen* van docenten en studenten en leerlingen zelf, een grote invloed hebben op de leerprestaties (Hattie, 2009).

Door het gevoel van competentie te versterken zal de leerling of student zich het leerdoel meer eigen maken (internaliseren) wat een positief effect heeft op de autonomie motivatie.

Je kunt dit gevoel van competentie versterken door voldoende uitdagende taken aan te bieden die net boven het huidige niveau van de leerling of student liggen (Margolis & McCabe, 2006). Een andere manier is het aanleren van specifieke leerstrategieën die nodig zijn om de taak succesvol te kunnen uitvoeren (Margolis & McCabe, 2006). Dit kun je doen door het toepassen van *modeling examples* waarbij je als docent demonstreert hoe je een taak aanpakt. Je vertelt hierbij hardop welke stappen er worden doorlopen om de taak succesvol te volbrengen.

Keuzes maken

Nu leent natuurlijk niet elke les zich voor het toepassen van al deze vier inzichten. Je kunt er ook voor kiezen om één van deze vier inzichten als speerpunt te pakken in jouw komende lessen. Juist het goed uitvoeren van één handeling en deze telkens verbeteren, kan meer effect hebben dan alle handelingen tegelijk willen doen. De praktische voorbeelden die erbij gegeven worden zijn vaak niet bijzonder ingrijpend en passen in jouw handelen als onderwijsprofessional. Tegelijkertijd kunnen deze relatief kleine handelingen van grote invloed zijn op de motivatie van de leerling of student en help je ze hiermee succesvol door deze lastige periode heen te komen.

Literatuur

Bawagan, J. (2021, 2 september). Finding motivation during the COVID-19 pandemic. BOLD. Geraadpleegd op 13 januari 2022, van <https://bold.expert/finding-motivation-during-the-covid-19-pandemic/>

Deci EL, Koestner R, Ryan RM. Extrinsic Rewards and Intrinsic Motivation in Education: Reconsidered Once Again. Review of Educational Research. 2001;71(1):1-27. doi:10.3102/00346543071001001

Grolnick, W. S., & Ryan, R. M. (1987). Autonomy in children's learning: An experimental and individual difference investigation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 890-898.

Hattie, J.A. (2009). *Visible learning, a synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Londen: Routledge.

Margolis H, McCabe PP. Improving Self-Efficacy and Motivation: What to Do, What to Say. *Intervention in School and Clinic*. 2006;41(4):218-227. doi:10.1177/10534512060410040401

Meeter, M., Bele, T., Hartogh, C. d., Bakker, T., de Vries, R. E., & Plak, S. (2020, October 11). College students' motivation and study results after COVID-19 stay-at-home orders. <https://doi.org/10.31234/osf.io/kn6v9>

Miserandino, M. (1996). Children who do well in school: Individual differences in perceived competence and autonomy in above-average children. *Journal of Educational Psychology*, 88, 203-214.

Pressley, M., Dolezal, S. E., Raphael, L. M., Mohan, L., Roehrig, A. D., & Bogner, K. (2003). *Motivating primary-grade students*. New York: Guilford.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67. doi:10.1006/ceps.1999.1020

Trolan, T.L., Jach, E.A., Hanson, J.M., & Pascarella, E.T. (2016). Influencing Academic Motivation: The Effects of Student-Faculty Interaction. *Journal of College Student Development* 57, 810-826.

Wentzel, K. R. (2017). Peer relationships, motivation, and academic performance at school. In A. J. Elliot, C. S. Dweck, & D. S. Yeager (Eds.), *Handbook of competence and motivation: Theory and application* (p. 586-603). The Guilford Press.